

MWUGHARI NKE ULQUKWU AHU

Ezra 4:1-24; 5:1-17; 6:1-22.

IHEOMUMU 429

Nke Ndi etiti

AMAOKWU IBUN'ISI: “Di ike, unu ndi nile nke ala nka, o bu ihe si n’onu JEHOVA puta, luanu olu: n’ihi na Mu onwem noyere unu” (Hagai 2:4).

Ndi Sameria

Mgbe adotara umu Israel n’agha gaa na Babilon, obodo niile na kwa ala umu Israel bu nnoo ihe arapuru naenweghi mmadu o bu la nime ha. Mgbe ahụ eze ndi Asiria wee chibata umummadu site n’ala ozọ na mba niile ka ha wee biri na Sameria nke bu isi Obodo Israel mgbe ekewapusi Israel na Juda. A maara ndja dika ndi Sameria.

Eze ahụ chere na obi gaato Chineke uto ma o buru na ndi Sameria e fee Onyenweanyi bu Chineke nke Ndi-Ju ofufe emere ka otu onye nchaja nke Ndi-Ju wee bia na Sameria ikuziri ha “otu ha gatu egwu JEHOVA” (2 Ndi Eze 17:28). Otu a ndi Sameria turu egwu Onyenweanyi ma arusi niile ka ha feru ofufe. Mgbe ha jere biri na Sameria ha wee name “chi nke aka ha” wee fee kwa ofufe dika ha naemewori n’ala ha niile nakpere arusi. Ndi-Ju Ndi Sameria adighi emekwita dika enyi.

Qdachi

Mgbe Ndi Ju laghachiri na Jerusalem, ha turu egwu ndi mmadu ahụ bi na Juda. Ndi Sameria wee hu na Ndi Ju naamalite iwughari Ulukwu ahụ. Atoro ntala ulu ahụ, Ndi Ju wee nriahonu n’olu ahụ nke Onyenweanyi nyeere ha aka ilu, ma o nwere ufodu ndi Sameria bu ndimesoworo Ndi Ju dika ndi. Ha achoghi ka edoghachi ofufe nke Ulukwu, ha wee tua atumatu igbochi olu ahụ.

Na mbu ha weputara onwe ha maka “inye aka,” ma ntupu nke obi ha jororo. Ndi Sameria siri, “Ayi nacho Chineke-unu dika unu si achu; ayi nachu-kwa-ra Ya aja.” Okwu ahụ gaadiwori uto na nti ma ndi ahụ enweghi nnoo mgbe ha mere ihe ha kwuru -- i churu Chineke aja n’ezi ofufe. Ajuru inabata onyinye ha. Ndi isi nke Ndi-Ju matara na Chineke choro ka ndi nke Ya “kewapu ... n’ebe ndi nile no ndi bi n’elu uwa” (Opupu 33:16). Zerubabel na Joshua wee si, “O digh nke ayi na unu nwekoro n’iwuru Chineke ayi ulu.” Ndi Sameria enweghi ikikere maobu oku nke iji nye aka na nwughari nke Ulukwu ahụ.

Ebubo Ugha Niile

Ufodu ndi Sameria enweghi ezi ihun’anya maka Ndi Ju, dika omume ha nwaputara ya. Mgbe ajuru ha oghere nke enyemaka, ha wee mee ihe niile ha puru ime iji gbochie oga n’iru nke owuwu Ulu ahụ. Ha wee mee ka ike gwusia Ndi Ju, eleghianya site n’imenye ha egwu; ha wee nye ha nsogbu, eleghianya site n’igbochi ha inweta otutu ngwaolu anaachosiike. N’ikpeazu ndi Sameria wee goo ndi ndumodu ka ha degara eze akwukwo. Ha wee zipu akuko ugha na Ndi Ju naewu obodo ahụ nke “nupuru isi” “na-esi kwa isi” ebe Ndi Ju naewu nani Ulukwu. Ha wee koro eze na Ndi Ju agaghị atu kwa utala ozọ na o gaakpli kwa obodo niile inupuisi megide eze. Ndi Sameria gbaliri nnoo ime ka o puta ihe na akuko ahụ bu maka odimma na kwa nsopuru nke eze.

Eze kwenyere na akuko ugha ahụ. O wee guo ka Ndi Ju siri nupuisi megide iwu siesi bia n’oge niile nke mgbe ochie. O nwere oge Solomon bu eze Juda na Israel chiru ala ahụ niile ndi ahụ nakpere arusi tukwara utisi nye ya. O bu nnoo atumatu na mkwa Chineke na Ndi Ju kwesiri ichi Ala Nso ahụ, ma n’ihi nnupuisi, agbanwere nke ahụ, n’oge ahụ; ndi ozọ wee chia Ndi Ju kama ha gaachi ndi ahụ nakpere arusi.

Mbuso Agha Niile nke Setan

Eze wee nye iwu ime ka akwusi Ndi Ju olu. Ndi Sameria “were ihe-ike na usu-ndi-agma me ka ha kwusi.” Na nwa mgbe na Ndi Ju wee kwusi iwu Ulu. Ndi nke Chineke n’ubochi taa nwere otu onye

náebuso ha agha, onyeiro, nke bú Setan. Oge ụfọdụ ọ naewere ụdị mmadụ maọbụ ihe. Mgbe anwara Iv n'Ubi ahụ Agbaraogige, ọ b́ara d́ka agwọ (Jenesis 3:1). Guọ ná Nkpughe 12:9 ebe achọputara “agwọ ochie ahụ” d́ka Setan. O nwere ike iputa ihè d́ka “mọ-ozí nke ihè” (2 Ndi Kọrint 11:14). Na Jón 8:44 anaatunyere Setan d́ka onye “ugha” na kwa nna nke ugha. Setan bú onye “nēbo umu-nna-ayi ebubo” (Nkpughe 12:10). Ọ naagbali n'ọtụtụ ụzọ imeri ndí nke Chineke n'íhi na ọ bú onye iro ha. Ọtụtụ oge ka ọ naeji ndiọzọ egbochi ọlụ nke Onyenweanyi, d́ka O mere n'ebe ndí Sameria nọ.

Agwara anyi ka anyi “guzogide ekwensu, ọ gāgbapu kwa ...” (Jemes 4:7). Chineke nwere nchebe maka ndí Ya. Ọ naagwa anyi: “Yikwasinu ihe-agma nile nke Chineke, ka unu we pu iguzogide ihe nile ekwensu nēzuputa” (Ndi Efesọs 6:11). Ọ b́rụ na anyi naechenche náekpekwa ekpere, onyeiro agaghí enwe ike igbochi ọlụ Onyenweanyi n'ebe ọ d́ ukwu. D́ka anyi naatukwasí Chineke obi wee mee kwa akukú nke anyi, a gaameri Setan.

Igbàume

Anyá nke Jehova d́ n'arụ ndí Ya na ọlụ ha. O jì Hagai na Zekaraia ndiamuma wee gba ndí ahụ ume ka ha malite kwa owuwu ụlọ ahụ ọzọ. Ha gwasiri ha ike wee tinye mmetụta nke igbaume a nime ha site n'okwu nke Onyenweanyi. Hagai siri, “Di ike, unu ndi nile nke ala nka, (ọ bu ihe si n'onu JEHOVA puta), luanu ọlụ: n'íhi na Mu onwem nọyere unu, (ọ bu ihe si n'onu JEHOVA nke usu nile nke ndi-agma puta)” (Hagai 2:4). Otú a ndíisi, Zerubabel na Joshua, wee malite iwu ụlọ ahụ ọzọ.

Chineke nwere ọtụtụ mkwà d́ ebube na Baibul. Ọ naezite igbaume nye ndí nke Ya site ná ndí ná náéjézi Ya niile, ndí ọb́abụ Ya niile, na Okwu Ya. O nwere ihe atụ nke d́ na Baibul nye anyi: “Devid we nọ ná nkpa nke uku; Ma Devid mere onwe-Ya ka ọ d́ ike nime JEHOVA, bú Chineke-Ya” (I Samuel 30:6).

Edegakwara eze akwukwọ ozi ọzọ, náakowa na ndí Ju nọ náewughari Ụlọkwu ahụ nke d́ na Jerusalem site na iwu nke Sairọs. Ha wee tụtuta ka eze chọ n'akwukwọ ihe ncheta imata ma okwu ha ọ bú eziokwu. Nke a ka emere, ewee chọta akwukwọ ihe ncheta nke iwu Sairọs nime “Ulo akwukwọnpiakota” (dika ebe anaedebe akwukwọ) ka ahurú ndeputa iwu nke Sairọs “ka ewue Ulo ahu” na “ka esi kwa n'ulo eze nye ego iji lu ọlụ ahụ.” Ndí Sameria wee nweta ọzízá a: “Rapunu ọlụ Ulo a nke Chineke.” Karisja ka enye Ndí Ju ihe ọ b́la nke d́ ha mkpà maọbụ onyinye niile ọ b́la site na akú nke eze.

Nluzu

Ná agbanyeghi na ọlụ nke ndiiri ahụ kwusiri nnoo owuwu Ụlọ ahụ n'oge náadighiana, Onyenweanyi mere ka ndachi ghara idi ire mgbe náadighiana. Ndí Ju natara ọgbugbaume na ngwa ọlụ niile, ewee “wuzue Ulo ahu.” Lee nnoo ka ọ gaesi d́mma mgbe aluzuworori ọlụ a nke Onyenweanyi! Ọ gaadi kwa ebube mgbe anyi luzuworori ọlụ anyi n'íhi Onyenweanyi.

Enwere ọtụtụ ihe atụ nime Baibul nke ndiọzọ bú ndí luzuoro ọlụ ha maka Onyenweanyi. Jisọs siri Nna Ya, “M'luzuru ọlụ I nyeworom ka M'lua” (Jón 17:4). Ná mbiaru nso nke ọgwugwu ndụ Pọl, ọ si, “Agbasiwom ngba oma ahu, agbasiwom ọsọ ahu, edebesiwom okwukwe ahu” (2 Timoti 4:7). Ọ b́rụ na anyi atukwasí Chineke obi wee rubere Ya isi anyi nwekwara ike iluzu ọlụ anyi nkeoma n'ebe a. Ọ dighi mkpà ka onye ọ b́la daa site n'inye aka Chineke.

Òfufè Nke Ụlọkwu

N'ikpeazu, oge wee bjarue maka ido Ụlọ ahụ nsọ. Lee nnoo ụdị ọñụ gaadiworí! Onye ọ b́la na ihe niile nọ n'ono. Emere ihe niile d́ka Iwu ahụ si d́. Egburu ọtụtụ anumanu d́ka ihe iji chọjà nye Chineke, ọ bú ezie na ha adighi ukwu d́ka na mgbe Solomon doro Ụlọkwu mbụ ahụ nsọ. Chineke nara ya d́ka Ọ naeme ijiobi chọjà niile nke ubochi taa. Achukwarajà nke mkpuchite mmehie: mkpi iri na abuo, otu maka otu ebo. Otú a kaesi malite ofufè nke Ụlọkwu ahụ.

Mgbe ahụ ndí mmadụ wee nweike idebe ememe niile ahụ bú nke Chineke nyere ha iwu. D́ka anaekweghi ha chọjà n'ebe ọ b́la ma ọ b́ghí n'ime Ụlọkwu ahụ, ha enwbeghike ichọjà ha niile nime ọtụtụ arọ nke ha nọ ná ndotan'agha. Akwukwọ ihencheta ikpeazu nke ndebe ememe ngabiga nke

umụ Israel bụ ihe dịworị n'oge ọchịchị nke Josaia (2 Ihe Emere 35:1), eleghịanya tupu otù narị arọ. Lee nnọọ ka ha gaesiworị nwe añurị na ha nwereike irubere Chineke isi ma fè kwa Ya òfùfè dika àtùmààtù Ya sị dị. "JEHOVA mere ka ha ñurịa ọnu," dika ọ dị n'ụbọchi taa mgbe mmadụ rubere Onyenweanyị na ihe nlereanya Ya isi. O kwewo mkwà, "Ọ buru na unu matarari ihe ndia ngozi nādiri unu ma asị na unu nēme ha." (Jọn 13:17).

AJỤJỤ DỊ ICHEICHE

1. Òlee ndị bụ ndị Sameria?
2. Gịnị mere anaekwenyeghị ka ha nye aka wue Ụlọkwu ahụ?
3. Kama inyeaka n'iwú ụlọ, gịnị ka ndị ala ahụ mere?
4. Gịnị mere eji degaara eze akwụkwọ ozi?
5. Gịnị mere Ụmụ Israel jiri kwusị iluolu n'Ụlọkwu ahụ?
6. Kpọọ aha ndị amụma nke Chineke abụọ bụ ndị nọ n'oge a.
7. Òlee otú eze Daraios si nyeaka n'iwú Ụlọkwu ahụ?
8. Gịnị mere Ụmụ Israel ji edebe Ememe Ngabiga?